

Baixador de Vallcarca

Sitges

Ubicació

Comarca: Garraf
Lloc/Adreça: Interior de la Cala de Vallcarca. Costes de Garraf
Emplaçament Vallcarca

Coordenades:

Latitud: 41.2408
Longitud: 1.86163
UTM Est (X): 404610
UTM Nord (Y): 4566113

Classificació

Número de fitxa 08270-695
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Eclecticisme
Segle XX
Any 1903
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: L'edifici necessita obres de reforma i restauració en general.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Titular: ADIF. C/ Agustín de Foxá, s/n. Edificio 22. 28036 Madrid

Fitxes associades:

[Fàbrica de Vallcarca](#)

[Habitatges obrers de la cimentera de Vallcarca](#)

Autoria de la fitxa Núria Nolasco Azuaga
Data de registre de la fitxa: dt., 31/10/2006 - 01:00

Descripció

El baixador de tren de Vallcarca, actualment abandonat, està conformat per un edifici de dues plantes, amb l'accés principal orientat a les vies del tren. Disposa d'un cos central sensiblement més elevat i que sobresurt del frontis, tot definint una mena d'absis poligonal. La distribució de les obertures respon a un plantejament simètric i aquestes presenten les llindes en forma d'arc rebaixat i els brancals amb la part superior interna graonada. S'identifiquen obertures simples, geminades i trigeminades; totes elles apareixen emmarcades per bandes que sobresurten del plom dels murs i consten d'un volum a la zona central de les llindes a mode de clau.

L'edifici, juntament amb algunes naus industrials i un petit conjunt d'habitatges de l'antiga colònia obrera, és un dels pocs elements que es conserven de l'explotació cimentera de principis del segle XX.

Història

L'explotació de pedreres en la zona de Garraf es remunta a l'inici del segle XX, essent la primera cantera coneguda la situada al lloc de La Falconera, propietat d'Eusebi Güell, qui havia sol·licitat el permís per a iniciar l'activitat a finals del segle XIX. La pedrera de la Falconera va iniciar el seu funcionament l'any 1900 i va romandre oberta fins al 1918.

La presència d'aquestes primeres pedreres està estretament vinculada a l'evolució del poble de Garraf, per bé que actualment es valori també la degradació mediambiental que ha suposat la seva explotació continuada.

Pel que fa a la fàbrica situada a Vallcarca, aquest establiment va iniciar el seu recorregut el 21 de maig de 1903 amb el nom de "Cementos de Garraf M.C. Butsems & Fradera", destinat a la producció de ciment Pòrtland i calç hidràulica. De fet, la qualitat de la matèria primera i la possibilitat de disposar d'accés directe a la xarxa ferroviària (el baixador de tren de Vallcarca es va inaugurar el mateix any 1903), van esdevenir de d'un bon inici les claus de l'èxit de la marca comercial.

A partir del 1920, l'empresa va passar a denominar-se "Ciments Fradera S.A" i la seva expansió es va veure afavorida a partir de 1924, amb la construcció del port de Vallcarca, que es va construir amb molta fondària per a adequar-ho als vaixells de gran cabotatge que efectuaven els carregaments de ciment; així, es va obrir l'empresa directament al comerç marítim. L'any 1933 la fàbrica de Vallcarca era el primer centre productor de ciment d'Espanya.

En aquesta mateixa línia, el 1973 es construïren les dues grans sitges per emmagatzemar ciment que avui caracteritzen aquest sector del litoral de Garraf.

El ritme de producció de la fàbrica va imposar la necessitat de disposar ràpidament de molta mà d'obra que cobrés els torns ininterromputs que es requerien per tal d'obtenir la quantitat de material que sol·licitava el mercat. Fou per aquest motiu que es creà la colònia fabril annexa a la fàbrica i avui pràcticament desapareguda. L'any 1910 aquesta colònia ja comptava amb seixanta cases i l'any 1925 es computaven 135 vivendes; en el seu punt àlgid, vers l'any 1960, els habitants de la colònia es van censar en 5.500. Aquesta població estava estructurada en carrers i ordenada en diferents grups com el del Vinyet, el de Montserrat, el de Trinitat, el de Sant Joan, el de Sevilla, el de Barcelona, el de Carolines o el de Tarragona, entre d'altres. L'aigua que es consumia procedia de diverses fonts i hi havia cisternes per a recollir l'aigua de la pluja; molts treballadors també obtenien l'adjudicació de petites parcel·les on conreaven els seus horts, i el consum es regulava mitjançant un economat propi. De la mateixa manera, els oficis religiosos es celebraven a la capella de l'antiga masia de Vallcarca i el conjunt disposava d'escola, camp de futbol, forn, dispensari, sales d'actes, etcètera.

A partir dels anys 70, totes les dependències de la colònia van anar desapareixent per les necessitats d'expansió i explotació de la fàbrica, així com per la modernització dels sistemes d'obtenció dels materials

de construcció que, a l'igual que en altres sectors, han suposat l'eliminació de les antigues colònies fabrils. L'explotació de la fàbrica i la pedrera pertanyen en l'actualitat a l'empresa Uniland S:A. que gaudeix d'una concessió que finalitzarà l'any 2029.

Bibliografia

LLINÀS, A., MUÑOZ, M. (2004) "Imatges de Vallcarca (fotografies de 1903-1936)" - Vilanova i la Geltrú.
MATEOS, R. (2003) "Història de Garraf". Sitges.
PERONA, M.A., MARTÍNEZ, F. (2004) "Vallcarca. Imágenes y recuerdos de un pueblo desaparecido".
Barcelona.

